QUINQUAGINTA * ANNI

OSZK
Országos Széchényi Könyvtár

MDCCCLXXIII * MCMXXIII

OSZK
Országos Széchényi Könyvtár

EMLÉKES IRÁS ÉS MEGNYILATKOZÁS

WEISZ ADOLF

NYOMDÁSZSÁGÁNAK FÉLSZÁZADOS ÖRÖMÜNNEPÉRE A VILÁGOSSÁG-NYOMDA IGAZGATÓSÁGA ÉS SZEMÉLYZETE RÉSZÉRŐL

* * *

OSZK
Országos Széchényi Könyvtár

BUDAPESTEN, AZ EZERKILENCSZÁZHUSZON-HARMADIK ESZTENDŐ SZEPTEMBERÉBEN

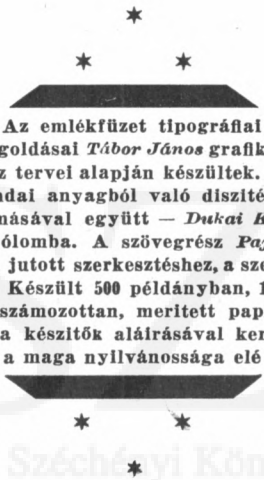

Az emlékfüzet tipográfiai
megoldásai *Tábor János* grafikus-
művész tervei alapján készültek. A tisz-
tára nyomdai anyagból való díszítéseket — a
jubiláns arcmásával együtt — *Dukai Károly* mester-
szedő metszette ólomba. A szövegrész *Pajor Rudolf* betű-
szedő tollával jutott szerkesztéshez, a személyzet meg-
bízásából. Készült 500 példányban, 10 példány
pedig számozottan, merített papiroson
és a készítők aláírásával került
a maga nyilvánossága elé

OSZK
Országos Széchényi Könyvtár

A társadalom izzó kohójában a dolgozó milliók uj életsorsa sistereg, bár a golgotás Ma minden kinzó gyötrelme egy-egy forró reményünket buktatja viz alá. Ugy érezzük: örvények keringenek sorsunk hányt-vetett sajkája körül és mi feszülő izmokkal, zakatoló idegekkel állunk a kormányrudnál. Vajjon átmentjük-e bus önmagunkat a föltornyosult veszedelmeken? Fölszántott képzeletünk előtt e tüzes kérdőjel imbolyogva kóvályog és megtört szemünk a Holnapba révülve, keresi-kutatja a megnyugtató bizonyosságot.

A szürke hétköznapok apróbb-nagyobb, de legtöbbször szomoru, vigasztalan történései barázdákat vonnak elsötétülő homlokunkra és mozaikszerüen rakják össze a dolgos munkásember egyforma élettragédiáját. Csak néha — nagyon ritkán — köszönt ránk egy ünnep, amikor bensőséges érzéssel merengünk el a proletárélet egy-egy diadalmas stációján. Ilyen ünnepet hozott számunkra Weisz Adolf szaktársunk nyomdászságának 50 éves jubileuma, amikor tul a napi események tajtékos hullámain,

fölmagasodik lelkünkben a nemes vágy: zászlót hajtani egy igaz, derék harcos félszázados küzdelme előtt!...

Csodálatos megnyilvánulása az öntudatos munkásság etikájának, hogy ilyen jubileum keretében nemcsak a félszázados harc, küzdelem és szolidaritás előtt hajt lobogót, hanem emléket emel a tisztes Munkának is. Különösen napjainkban látszik ez bizarrnak, amikor a gazdasági és társadalmi életben éppen a teremtő, az alkotó munka részesül a legkevesebb megbecsülésben. És mégis: mi ünnepeljük a tisztes Munkát, mert tudjuk, hogy történeti távlatokon át ez vitte előbbre az emberiség fejlődését, ez volt mindenkoron a társadalmak alapzata és ezen fog fölépülni a dolgozó emberiség szebb, boldogabb jövője. A Munka fogja megteremteni a társadalomnak azt a fejlődési fokát is, amelyben a dolgozók milliói a terebélyes fának nemcsak virágját, de gyümölcsét is élvezhetik.

A mi szeretett jubilánsunk személyében azonban nemcsak a félszázados, tisztes Munkát ünnepeljük, hanem a nyomdásztár-

sadalom harcos katonáinak minden nemes erényét is. Azok közé tartozik, akik sohasem vágytak nagy, diszes poziciókba, de minden alkalmat szent lelkesedéssel ragadtak meg, hogy használjanak a közösségnek. Az üldözés, a nélkülözés, az egyéni érdek sérelme nála sohasem volt ok a gerinc meghajtására. És ha végigtekintünk e félszázados pályafutásán, szemünk elé tárul a nemesen egyszerü közkatona harcos küzdelmének minden mementós stációja. Az elmélyülő elme pedig a száraz életrajzi adatok soraiból kiolvashatja egy küzdelmes proletárélet lihegését, hangtalan jajkiáltását, édesbus kacagását, diadalmas kitörését és mindazt, amiből egy ilyen félszázados küzdelem összetevődik. Tekintsünk hát végig Weisz Adolf szaktársunk göröngyös életpályáján!...

*

Hódmezővásárhelyen született 1859 október 8-án. Négy elemi és egy gimnázium elvégzése után 1873 szeptember hó 16-án Wodáner F. hódmezővásárhelyi nyomdájába került, hogy négy-

évi tanonckodás alatt kifürkéssze Gutenberg müvészetének titkait. A csöppet sem rózsás inasévek letöltése után 1877 szeptember 16-án fölszabadult. Ámde az ezzel járó örömöket nem sokáig élvezhette, mert — haj! — alig két esztendő mulva meg kellett válnia a szedőszekrénytől, hogy „angyalbőrbe“ bujva, szolgálhassa legfölsőbb hadurát. 1879 október 1-én bevonult katonának a 46. gyalogezredhez, ahol eltöltve hosszu három esztendőt, „végigélvezte“ az akkori katonáskodás minden „gyönyörüségét“. De azért ott is megállta helyét, mert délceg káplárként mondott bucsut a kaszárnyának 1882 október 1-én. Visszakerülvén a katonaságtól, belépett Lévai Fülöp hódmezővásárhelyi nyomdájába, ahol két esztendeig dolgozott. Közben szerelmes szivvel megnősült és sok szép reménnyel eltelve, családot alapitott. Igézetteljes, szép fordulója ez mindnyájunknak, pedig be' sokszor visz a legkeményebb megpróbáltatások felé! (Weisz szaktársunk sem menekült ettől, különösen a háboru alatt, amikor a gyermekéért aggódó családfő gyötrelmeit hor-

dozta szivében és amikor tüzben égő szemekkel meredt a különböző harcterek felé.) 1888 augusztus 13-án Temesvárra költözött, ahol a Magyar Testvérek könyvnyomdájában 1891 karácsonyáig dolgozott. Itt már tevékenyebb munkásságot fejtett ki a nyomdásztársadalmi életben. Mint az ottani Önképzőkör elnöke, buzgó munkásságával sikerült életrehivnia a temesvári Typographia-dalkart, amely az akkori időkben nagyszerü eszköz volt a munkásszolidaritás kifejlesztésére és ápolására. A Temesvári Önképzőkör 10 éves jubileumának — mint elnök — ő volt a főrendezője és az ez alkalommal megtartott nyomdászkongresszusra érkező küldötteket és vendégeket — miután a derék temesváriak akkoriban nem igen beszéltek magyarul — ő fogadta üdvözlőbeszéddel, azonkivül ellátta a szeretetreméltó házigazda eléggé nehéz szerepét. Végül bucsut mondott Temesvárnak. Rövid ideig Szegeden dolgozott a Várnay-féle nyomdában; 1892 március 20-án Budapestre került, ahol az Országgyülési Értesitő nyomdájában előállitott Magyar Ujsághoz lépett be.

Itt találta őt az 1895-ös nagy nyomdászmozgalom. Mint a személyzet bizalmiférfia, roppant sulyos helyzetbe került. A müvezető ugyanis kijelentette előtte, hogy minden követelést teljesit, csak dolgoztassa a személyzet tovább. Ő azonban — mérlegelve az egyetemesség érdekeit — ingathatatlan elhatározással jelentette ki, hogy erről szó sem lehet, mert a mozgalom általános jellegü. És ennek megfelelően, a személyzetet kivitte a nyomdából. A mozgalom után persze neki lehetetlenné vált a visszatérés régi kondiciójába. A munkaadók bosszuja — mint ilyenkor ez szokásos — vele szemben is megnyilvánult. Kenyértelenséggel kellett lakolnia azért a szörnyü bünért, hogy becsületes harcosa volt szaktársai, vagyis a közösség érdekeinek. Később azonban, a kedélyek lehiggadása után, ismét visszanyerte kondicióját és ott dolgozott 1897 október 16-ig. Ekkor a Magyar Ujság az Athenaeumhoz került, ahová ő is belépett és 1899 április 8-ig szedte a lapot. Innen kilépve, néhány hónapig munkanélküliállományban volt, majd 1899 junius 28-án kisegitő gyanánt belépett a Pátria-

nyomdába és ott rakta a betüket sorokba egy teljes esztendeig. Azután ismét tovább vándorolt és eljutott 1900 junius 25-én a Fővárosi Nyomdába, ahol 1905 április 3-ig dolgozott. Innen kilépve, néhány hétig a Globus-nyomdában előállitott Független Magyarországnál kondicionált. 1905 május 16-án lépett be az akkor létesült Világosság-nyomdába, ahol a Népszavát szedi mind a mai napig. Mint hirlapszedőköri jegyző buzgó és eredményes munkásságot fejtett ki társaival egyetemben oly irányban, hogy május 1-én a lapok ne jelenjenek meg. Ez az akció — az összes hirlapszedők nagy örömére — teljes sikerrel végződött. Ugyanilyen lelkesedéssel harcolt annak idején a hétfői reggeli lapok meg nem jelenése, vagyis a teljes vasárnapi munkaszünet kivivása érdekében is.

*

Ime: néhány sorba belesürítve, ez volna derék jubilánsunk rögös pályafutásának félszázados története. Ám a valóságos Élet milyen másképen, mennyivel nehezebben pereg le, mint e

néhány sornyi élettörténet!... Mi, akik osztályostársai vagyunk Weisz szaktársunknak, sokkal bensőségesebben érezzük át életküzdelmének nagyszerüségét, mint azt e száraz sorok visszatükröztetik.

A mi szemünk babonás ösztönösséggel tapad arra a félszázados pályára, amelyet ünnepelt szaktársunk diadalmasan befutott és keressük-kutatjuk azokat a jelenségeket, történéseket, amelyek számunkra oázist képeznek egy bus proletárélet Szaharájában. És ujjongó lélekkel ráeszmélünk: ez az életpálya sok ilyen oázist tár a szemünk elé.

A tébolyodott emberkavargásban szerényen félreállva, mindig és mindig csak kötelességet teljesiteni; az önzés rideg világában önmegtagadással az egyetemesség érdekeiért küzdeni; a sokszor zsémbeskedő harcos táborban mindig kitárt, meleg szivből ontani a kollégiális szeretet forró sugárkévéit — több ez, mint oázis számunkra olyan életszaharában, ahol amugy is ezer kavics sebzi a meggyötört vándor lábait.

Ezért állunk most meghatódott, testvéri érzéssel Weisz Adolf körül, ezért tárjuk ki előtte szivünk kapuját, hogy a bennünk rejlő szeretet minden melegsége feléje áradjon ma és kárpótolja őt az édes mindnyájunkért elszenvedett szenvedésekért. A Világosság-nyomda technikai és irodai személyzete, amely büszkén vallja magáénak az ezüstös haju harcost, zárt glédában tiszteleg Weisz Adolf előtt és e diadalmas, tiszta mult előtt ünnepélyesen meghajtja az elismerés lobogóját.

OSZK
Országos Széchényi Könyvtár

MUNKATÁRSAI AZ MCMXXIII-IK ESZTENDŐBEN:

Anhalt Adolf
Aradi József
Bauer Henrik
Bertha Sándor
Bihari Lajosné
Binder Károly
Biskor Mihály
Blaskó Nándor
Boldizsár Zsigmond
Breja Bertalan
Brezniczky József
Burgheim Károly
Buschauer Mihály
Csókási Pál
Csóry Hugó
Dabcsik János
Deutsch Dávid
Deutsch Ferencné
Deutschländer Lázár
Dubszky János
Dukai Károly
Ehrentreu Jakab
Fáber József
Fábri József
Faragó Dezső
Freund Jenő
Fröhlich Samu
Fuchs Jakab
Fürst Vilmos
Fürth Mór
Gál Benő
Grosz Jenő
Grünbaum Miksa
Grünfeld Sándor
Grünhut Jakab
Gyémánt Jenő
Gyöngyössy József
Hankám Lajos
Hercz Gyula
Hermann Antal
Herzog Salamon
Homó János
Hrazdira Gizella
Illyésy István
Janovecz Péter
Jászai Samu
Kántor Vilmos
Kalinics Sándor
Kaszás Tamás
Keller Simon
Kiss János
Klein Sámuel
Kőhalmi Vilmos
Kovalszky Rezsőné
Kovács Pál
Kozel Pál
Krebs Ödön
Kukorelli Károly
Lusztig Ferenc
Máhr József
Martonosi János
Molnár Ilona
Németh József
Neuhaus Vilmos
Pajor Rudolf
Péter József
Pethő János
Politzer Kálmán
Praller Gyula
Radnai Vilmos
Raisz Böske
Raschofszky Ede
Redlinger Adolf
Reiner Géza
Révész Zsigmond
Rier Jánosné
Rothenstein Mór
Roth Mór
Schäffer Mór
Schärf János
Schmidt Antal
Schmidtmeyer Vilma
Schneider Mariska
Sonnenschein Miksa
Surányi István
Szabó Boriska
Szabó Mihály
Szakasits Antal
Szemző István
Szilágyi József
Torma József
Tóth János
Ullmann Albert
Vágó Györgyné
Varga János
Wagner Ignác
Weinberger Arnold
Weiner József
Wichs Hugó
Willheim Lipót
Wolf Istvánné

OSZK
Országos Széchényi Könyvtár

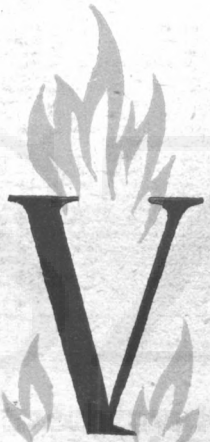

VILÁGOSSÁG

*